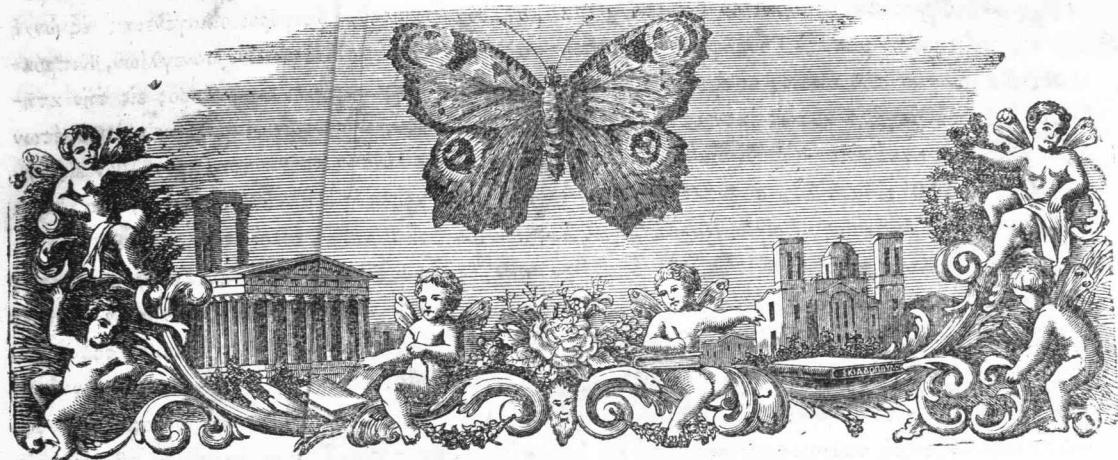

ΧΡΥΣΑΛΛΙΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ,

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ,

ΠΟΙΚΙΛΑ.

ΤΟΜΟΣ Γ'.

15 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ, 1865.

ΦΥΛΑΔΔΙΟΝ 49.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑ

ΗΕΡΙ ΤΩΝ ΕΚ ΓΕΝΟΥΗΣ ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΩΝ.

ΥΠΟ ΚΑΡΟΛΟΥ ΧΟΠΦΙΟΥ.

(Συνέχεια της φιλάδ. 48. Τόμ. β').

ΤΕΛΟΣ προστίθετο σημείωσις τῶν οἰκογενειῶν, αἵτινες ἀνήκουν ἢ τὴν Μαζόνων καὶ σχεδὸν ἄπασσαι τῷ 1362 ἔλαθεν τὸ ὄνομα Ἰουστινιάραι. Αὗται ἡσαν κατὰ πρῶτον οἱ οἶκοι Caneto di Lavagna, S. Teodoro, lauco, Campi, Arangio, Negro, Oliverie, Foneta καὶ Longo ἀπαντες Ἰουστινιάναι καλούμενοι, ἀν καὶ δι' ἀκαταπάντων ἐπιγαμιῶν μεταξὺ των συγγενεύοντες καὶ οἱ Aderno, οἵτινες ἀπὸ τοῦ σγηματισμοῦ τῶν 28 πινάκων τῶν εὐγενῶν τῷ 1528 ἐκλήθησαν Rippelli. Οἱ Κανέτοι καὶ S. Teodoro ἀπεσπάσθησαν ἥδη ἀπὸ τοῦ 1369 πὸ τῆς Μαζόνας καὶ οἱ μὲν πρῶτοι ἐπώλησαν τὸ λερίδιον αὕτων εἰς τοὺς Recca καὶ Fregoso, οἵ εἰς δεύτεροι εἰς τοὺς Ricanelli καὶ Φορνέτους, διθεν ισηλθον εἰς τοὺς πίνκκας τῶν Ἰουστινιάνων δύο νέοι οἰκογένειαι, αἱ τῶν Ρόκκων καὶ Φικανέλλων, ἐν οἷς Φρέγοιζοι ἐτήρησαν τὸ ὄνομα αὕτων. Σχεδὸν πᾶσαι αὗται αἱ οἰκογένειαι εἴγον μέρος εἰς τὴν Μαζόναν κατὰ τὸ μελλον ἥ

ἥττον μέχρι τοῦ 1566· καὶ ἡ ἐκληρονόμουν τὰ μερίδια (caratti) αὔτῶν ἢ τὰ ἐπώλουν ὡς μετοχὰς ὅτε μὲν διόληρος ὅτε δὲ κατὰ μέρος. Ἐκ τοῦ οίκου τῶν Bárkarow ἐκτὸς ἐκείνων οὖς ὠνομάσκην, ἥτον ίδιας γνωστὸς ὁ Νικόλαος, διτις τῷ 1393 ὑπῆρχε πρόξενος ἐν Κωνσταντινούπολει· ἐκ δὲ τοῦ τῶν Κάμπων, ἐκτὸς τοῦ Ὀττοβουόνου διτις τῷ 1410 ἥτο Γενουήνσιος στρατηγὸς κατὰ τοῦ Βεντιμίλια καὶ τοῦ δότοιου ἡ ἡμισθεσθεῖσα ἐπιτύμβιος ἐπιγραφὴ εἰσέτι δείκνυται ἐν τῷ φρουρίῳ τῆς Χίου, γνωστὸς εἶνε καὶ ὁ Νικόλαος, διτις τῷ 1448 ἐν Γενούῃ ἀδίκως περιεπλέχθη εἰς δίκην ἐπὶ ἐσχάτη προδοσίᾳ· πρὸς δὲ ὁ ἵπποτης Φραγκεσκος, διτις σταλεὶς ὡς πρέσβυς πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Σιγισμούνδον, ὠνομάσθη παρ' αὐτοῦ τῷ 17 Μαΐου 1416 κόμης παλατίνος καὶ ἔλαθεν ἐπέκτασιν τοῦ θυρεοῦ αὐτοῦ δι' ὅλον τὸν οἶκον τῶν Ἰουστινιάνων. Τῶν δικαιωμάτων τοῦ κόμπτος παλατίνου ἐποιήσατο γενέσιν οὐ μόνον αὐτὸς, ἀλλὰ καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Νικόλαος καὶ ὁ ἔγγονος Λουκήσιος. Οἱ ἀράργειοι, οἵτινες ἔλαθον διαδοχικῶς παρὰ τῆς Μαδόνας τὴν νῆσον Ἰκαρίαν πρότερον οὖσαν κτῆμα τῶν Βεκτικῶν, καὶ ἀπέκτησαν ἐξ αὐτῆς τὸν κομητικὸν τίτλον τῷ 1413· διετέλεσαν δὲ κύριοις αὕτης μέχρι τοῦ 1481, ἀλλ' ἥδη πρότερον εἴγον πωλήσει τὸ μέρος αὕτων τῆς Χίου εἰς τοὺς

Ρεκανέλλους. Οὔτως ἀπεσπάσθησαν καὶ οἱ Νέγροι καὶ Όλιβέριοι ἀπὸ τῆς Μαρόνας ἐνωρὶς, εἰςῆλθον ὅμως πάλιν εἰς αὐτὴν ἐξ ἐπιγαμῶν. Ἐκ τοῦ οίκου τῶν Αόργων ἀνεφάνησαν ἐκτὸς ἄλλων, ὁ Ἀρτώριος (ἀπὸθ. τῷ 1412) ὅστις τῷ 1390 προσεπάθει νὰ διορισθῇ δόγμης καὶ δραδύτερον ἐγένετο μεσάζων εἰς τὴν εἰρήνην μεταξὺ Γουέλφων καὶ Γιβέλλινων ὁ Γεωργίος τοῦ δόποιον οἱ ἀπόγονοι διεκρίθησαν διὰ τὰ μεγάλα αὗτῶν κτήματα ἐπὶ τῆς Χίου καὶ ὅστις κατέλιπεν αὐτόθι διαθήκην ἀπὸ 4 Νοεμβρίου 1410· εἰς τὸ ἥδη συγκάνις δνομασθεῖς Πάρις καὶ ὁ Ἰωάννης Γουλέλμος ὁ ἡρωϊκὸς πρόμαχος τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τὸν δόποιον ὁ ἔχθρὸς αὐτοῦ Μωάμεθ ὁ Β'. ἔξετιμησεν ὡς ἵστον πρὸς δόλον τὸν Ἑλληνικὸν στόλον. Αὐτοῦ ἡ ἐπιτύμβιος ἐπιγραφὴ εἰς τὴν ἥδη ἰσοπεδωθεῖσαν ἐκκλησίαν τοῦ Ἀγίου Δομινίκου ἐν Γενούῃ ἀνήγειλε τὴν δόξαν εἰς τοὺς μεταχειρεστέρους. Ἐκ τοῦ οίκου τῶν Φορέτων ἔξηλθεν ὁ ἱππότης ἐκεῖνος Ἰάκωβος, εἰς τὸν δόποιον ὡς ἡγεμόνα τῆς Χίου παρεδόθη τῷ 1435 ὁ βασιλεὺς Ἀλόρονος τῆς Ἀραγωνίας καὶ ὁ Βρίσιος, ὅστις ὡς Γενούηντος ναύαρχος ἔπλεε περὶ τὴν Ὁνελίαν (Oneglia) κατὰ τῶν παιριτῶν τῷ 1491. Γαριβαλδος (διάτοι οὕτοι ταχέως εἰσῆλθον εἰς τὴν Μαρόναν), ἥτον ὁ Φραγκίσκος ἐκεῖνος, ὅστις τῷ 1387 ὡς ἔνοχος ἐσχάτης προδοσίας μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ Λεονάρδου καὶ Ραφαήλου ἐξορισθεὶς τῆς Γενούης, ἐγένετο τῷ 1393 Δόγμης τῆς δημοκρατίας. Εἰς Ρεκανέλλης, οὗτος τοῦ γέροντος Πέτρου ἐκ τοῦ γάμου αὐτοῦ μετὰ τῆς Μαργαρίτας Ἀδόρουν, ὁ Γαριβαλδος Ιουστινάρης, τὸν δόποιον τῇ 8 Δεκεμβρίου 1417 ὁ αὐτοκράτωρ Σιγισμούνδος ὡνόμως κόρυτα πλακτῶν. Κατὰ πόσον δὲ οἱ ἴδιοι τητῆται τῶν δωδεκάτων καὶ μεριδίων (caralli) ἄλλακτας δύναται· τις εὐκάλως νὰ ἤδη ἐκ τῆς σημειώσεως τῶν δικρόων ιωρίων οἰκογενεῖῶν, αἵτινες κατείχον αὐτὰ τῷ 1497. Κατ' αὐτὴν λοιπὸν κατεῖχον οἱ μὲν 'Ρόκκαι, Γαριβαλδοι, Βάνκαι, 'Ρεκανέλλοι Λόγγοι ἀνὰ ἐν δωδέκατον (modenum) οἱ δὲ Κάμποι δύο δωδέκατα εἰς ἓν ἐξ αὐτῶν ἐνείχοντο οἱ Ἀδόροι μὲ ἐκκαίδεκα μεριδία (Karatti) οἱ Ἰουστινάναι καὶ Σάουλοι μὲ δικτός εἰς τὸ ἔννυτον δωδέκατον ἐνείχοντο οἱ Λόγγοι μετ' εἴκοσι ἑνδὲ, οἱ Ἀδόροι μεθ' ἑνδὲ, οἱ Κάμποι μετὰ δύο· εἰς τὸ δέκατον ἐνείχοντο οἱ Πατέριοι μετ' εἴκοσιτριῶν, οἱ Ἰουστινάναι μὲ τὸ εἰς τὸ ἔνδέκατον οἱ Φορέτοι μετὰ δεκακοκτὼ, οἱ Ἀδόροι μεθ' ἑνδὲ, οἱ Κίκεροι διμοίως καὶ οἱ Σάουλοι μὲ τέσσερα· εἰς τὸ δωδέκατον οἱ Φορέτοι

νέτοι μὲ εἴκοσι δύο καὶ οἱ Πατέριοι μὲ δύο· τέλος τὸ δέκατον τρίτιν ἀτελὲς δωδέκατον ἥτο μεμρισμένον μεταξὺ τῶν Πατέριών, τῶν de Franci de Paolo καὶ τῶν 'Ιουστινάνων.

Εἰς τὴν ἑταρήν ὅμως τῶν Ἰουστινάνων προσῆλθον βαθμηδὸν διάφοροι οἰκογένειαι, ἐξ ὧν ἡ μὲν τῶν Κάστρων Παγάνων, Μονεγγλίων, Κιπρόκων καὶ Μερμονιγλίων εἶχον μέρος εἰς τὴν κτήσιν τῆς Χίου, ἡ ἐτῶν Μαρούφων καὶ Οὐγέτων εἰς μόνον τὸ ὄνομα Τούναντίον προσηλθεύσι εἰς τὴν Μαρόναν χωρὶς νὰ μεταλλάξῃσιν ὄνομα, κατὰ πρῶτον οἱ Πατέριοι, οἰκογένειαι ἀσχικῶν Χιακῆ, πολλὰς ἐν Κρήτῃ, ἴδιως δὲ ἐν Σφακίοις κτήσεις ἔχουσα, καὶ ὡν τὸ σχοινειακὸν ταμεῖον ἥτον εἰς τὸν ἐν τῇ αὐτόθι ψηφιοπόλει ναΐσκον τοῦ Ἅγιου Ιωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ. Οἱ πρόγονοι αὐτῶν ἦσαν ἐνοικιασταὶ τῆς Φοαίκης, προιόντος ὅμως τοῦ χρόνου, κατεῖχον ἐπισημοτάτας ἐν τῇ κοινωνίᾳ θέσεις, ἐκπληροῦντες ὃ πλεῖστον χρέον πρέσβεων· δὲ ἀντώνιος Πατέριος ἐνύμφευσε καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ μετὰ τοῦ Ἀντώνιου Κρίσπου δουκὸς τῆς Νάζου καὶ κυρίου τῆς Σύρου. Ἐκτὸς τούτων συγκατηριθμοῦντο τοῦ Μανεύσιν οἱ Γουάνοι (1432) οἱ Πέρσιοι, οἱ Σκαράμποι, οἱ Φρεγγίζαι (1373—1412) οἵτινες πάλικοι τὰ μεριδία αὐτῶν εἰς τὸν οίκον τῶν Κάμπων (ἐξ οὖ γνωρίζεται ἡμῖν ὅτι κατὰ τὸν ΙΔ'. κιῶνας ἡ κατὰ μέσον ὅρον τιμὴ ἑνὸς μικροῦ carati ἥτο 4930 λίραι), οἱ Γρίλλοι, ὧν ἡ μετοχὴ ἐπωλήθη τῇ 10 Ιουνίου 1467 εἰς τοὺς Λόγγους, οἱ Φράνκοι· δὲ· Πάροι καὶ οἱ Φράνκοι· δὲ· Λουξάρδοι, οἱ Φρεδερίκοι ἀπὸ τοῦ 1476 δι' ἀγορᾶς ἐκ τῶν Λόγγων, οἱ Σάουλοι, οἱ Κίκεροι καὶ οἱ κληρονόμοι αὐτῶν, οἱ Φρεγγάροι, καὶ τέλος ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν τοῦ ΙΣΤ' αἰώνος οἱ Αλλέγροι, Δομοκούλτα, Μεράνοι, δε· Λεβάντοι, Νεζάνοι, Φορνάροι, δε· Βασιγάναι, Καττάνοι, καὶ Marmucca della Torte, οἵτινες κατὰ μέγχι μέρος μέχρι τῆς ὑπὸ τοῦ Ηλαζήλωσεως τῆς Χίου, εἶχον μέρος ἐπ' αὐτῆς. Αἱ πλεισταὶ τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν μὲ τὴν παρέευσιν τοῦ χρόνου ἐδέσθησαν, πτωχοὶ δὲ ἀπόργοι τῶν περιφράξιν Μανέων ζῶσι μέχρι τοῦ ὧν ἐν τῷ ἀγριπλάγει. Ἐκ τῶν Λόγγων ὅμως καὶ Κάμπων ἀκριδίουσιν εἰσέτι κλάδοι· τινὲς ἐν Γενούῃ, Αγκώνι καὶ Βολονίᾳ. Οἱ Ρεκανέλλοι, δῶν τελυταῖος ἐπίστρομος ἀνὴρ ἐγένετο ὁ καρδινάλιος Αλέξανδρος (γεν. τῇ 3. Φεβρ. 1778, καρδινάλιος γνόμενος τῇ 30 Σεπτεμβρίου 1831 καὶ θανὼν τῇ 11 Ὀκτωβρ. 1843) εἰς ταῦν ἐν Γενούῃ μὲνοι ἀντιπρόσω-

ποι τῆς μεγάλης αὐτῆς ἑταῖρίας ἐξ ἡς, ἐκτὸς ἔλλων, ἐξηλθον καὶ ἐξ δόγαι τῆς Δημοκρατίας. Αρχηγὸς τῆς οἰκογενείας αὐτῶν εἶνε δὲ τανῦν μαρκήσιος Παντολέων Ἰουστινιάνης, κατ' εὐθεῖαν ἀπόγονος τοῦ Πέτρου (θυνόντος τῷ 1380) ἔχων ἔνα μόνον υἱὸν, Ἀλέξανδρον τούνομον. Ἐκ τοῦ οἰκου τῶν Νέγρων, μετηνάστευσεν ὁ προμημονεύθεις Ἰωσὴφ εἰς Ρώμην, ἔνθα ἡγόρασε πλούσιά τινα κτήματα καὶ ἴδιας τὸ Βασικάνον ἢ Βασσάνον, ἐξ οὗ διέλθεις αὐτοῦ Βικέντιος δὲ Α'. (1603—1638)

ἔλαβε τὸν τίτλον μαρκησίου ἐπειδὴ δὲ ὁ ἴδιος ἦτον ἀτεκνος, παρήτησε κληρονόμους τοὺς ἴδιους ἀδελφοὺς, υἱοὺς τοῦ Ἰωσὴφ καὶ τοὺς ἀπογόνους αὐτῶν, καὶ μετ' αὐτοὺς τοὺς ἄρρενας συγγενεῖς τῆς μητρὸς αὐτοῦ Ἱερώνυμης Ρέσκανέλλης. Δυνάμει τῇδε διαθήκης ταῦτης, τὸν διεδέξατο τῷ 1638 ὁ δεύτερος μαρκήσιος τοῦ Βασσάνου, δὲ Ανδρέας Βάνκας, καὶ αὐτὸν πάλιν ὁ υἱός του Κάρολος Βικέντιος Α'. δοτις τῷ 1673 ἔλαβε τὸν τίτλον Ρώμανου πρίγκηπος. Ἐκ τῶν πέντε υἱῶν του, Βικέντιον, Ἰωάννου Βαπτιστοῦ (γεν. τῷ 1675, ἀποθ. τῷ 1751) Ἀλεξάνδρου (γεν. τῷ 1677, θαν. τῷ 1756) Καρόλου (γεν. 1679) καὶ Ανδρέου (γεν. 1680 καὶ ἀποθ. 1733) δὲ Κάρολος ἐγένετο ἱππότης τῆς Μελίτης καὶ ἀπεβίωσε τῷ 1758, ἐνῷ δὲ πρωτότοκος Α'. διεδέξατο τὸν πατέρα αὐτοῦ εἰς τὸ πρίγκηπάτον τοῦ Βασσάνου καὶ τῆς Κορέάρχες καὶ ἀπέθανεν εἰς ἥλικαν 81 ἐτῶν τῷ 1754. Ή γάρα αὐτοῦ Μαρία Κωνσταντία Βουνοκομπάνη μετὰ τῆς δοπίας εἰγε νυμφευθῆ τῷ 1703, ἐπέζησεν αὐτῷ δεκατέσσερα χρόνια. Διεδέξατο δὲ αὐτὸν κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν δὲ Ἱερώνυμος (γεν. 1714, ἀποθ. 1757) νυμφευθεὶς τῷ 1734 τὴν Ἄνναν Μαρίαν Ἀγγελικὴν Ρούσπολιν (ἀποθ. τῷ 1766) καὶ δὲ Βενεδίκτος Β'. ἐκ τῶν τριῶν υἱῶν τοῦ δοπίου ἐγένοντο πρίγκηπες τοῦ Βασσάνου, πρῶτον μὲν δὲ Λαυρέντιος (γεν. 1759) εἰτα δὲ δὲ Βικέντιος Γ'. Μετὰ τὸν ἄνευ διεκδόχων θάνατον τοῦ τελευταίου τούτου τῷ 1826, ἡγέρθη φιλονεύεις μεταξὺ τοῦ ἀδελφοῦ κύρτου Ἰακώβου Θωμᾶ (γεν. τῇ 29 Δεκεμβρίου 1769) καὶ τῆς οἰκογενείας τῶν Νέγρων, ἤτις τότε ἐξεπροσωπεῖτο ὑπὸ τοῦ Νικολάου καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ. Ἐπειδὴ διπλαδὴ δὲ Ιάκωβος εἶχεν ἐκλέξει τὸ ἐκκλησιαστικὸν σταδίον καὶ τῇ 2 Οκτωβρίου 1826 περιεβλήθη μὲ τὸν κακοδικείαν πορφύρου ὃς ἐπίσκοπος Αλεξανδροῦ, δι' αὐτὸς οἱ Νέγροι ἐθεώρουν τῆς οἰκογένειαν Βάνκας ὃς οθεσθείσαν, καὶ ἐπομένως δυνάμει τῆς διαθήκης τοῦ Βικέντιου, ἐζήτουν τὴν διαδοχὴν

τοῦ πριγκηπάτου τοῦ Βασσάνου. Ἡ περὶ διαδοχῆς δίκην ἐξετείνετο λίαν, μάχεις οὖ δὲ λαβὼν τὸν τίτλον πρίγκηπος Ἰάκωβος ἀπεβίωσε τῇ 2 ίανουαρίου 1843. Τότε τέλος οἱ Νέγροι ἔλαβον πάντα τὰ κληρονομικὰ δικαιώματα αὐτῶν καὶ Λεονάρδος ὁ υἱὸς τοῦ Νικολάου, διεδέξατο ὡς ὅγδοος πρίγκηψ τοῦ Βασσάνου ἐπειδὴ δύος εἶνε ἀτεκνος θέλει οθεσθῆ καὶ ή οἰκογένεια τῶν Νέγρων, καὶ τότε δὲ πρίγκηπας τίτλος μεταβήσεται εἰς τοὺς 'Ρικανέλλας τῆς Γενούης.

Περιόδος ἀπαταιών, δοτις ὑπὸ τὸ ὄνομα Φραγκισκος Ἰουστινιάνης, πρίγκηψ τῆς Χίου, ἔζη, κατὰ τὸν παρελθόντα αἰώνα εἰς Παρισίους καὶ Λιέγην, ἀνεκαλύφθη ὡς υἱὸς ζυμαροπλάστου ἡτον δύος κάτογκος γνησίων γιανδιῶν νομισμάτων καὶ ἐγγράφων, ἀτιναχταὶ σώζονται εἰς γεῖρας τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ ἀγνοοῦμεν.

Οἱ ἀρχικῆς θυρεὸς τῶν Ἰουστινιάνων τῆς Χίου ἦτο φρυγάνιον ἐπάργυρον μὲ τρεῖς πύργους ἐπὶ ἐφθηροῦ δαπέδου. Οἱ αὐτοκράτωρ Σιρισμούνδος προσέθηκε, τῷ 1413, μέλαινα πρός τὰ δεξιά βλέποντα χρυσοειστεμένον μονοκέφαλον ἀετὸν τῆς Γερμανικῆς κυτοκρατορίας¹ οὗτος καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἔζεχε δὲ θυρεὸς οὗτος ἐπὶ μαρμάρου καὶ ἐπὶ τῶν καταρρέοντων παλατίων καὶ πύργων τῆς Χίου, ὃς καὶ ἐπὶ τοῦ ποτὲ μεγάρου τῆς Μαρίας εἰς τὴν ἐν Γενούῃ contrada dei Justiniani.

ΤΕΛΟΣ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Πραγματεία περὶ Δωδώρης, ὑπὸ Η. Αραβαρτινοῦ. Ερ Ιωαννίτου, τέτταις Δωδώρης 1862.

ἘΝ τῷ μέσῳ τῶν πολλῶν καὶ ποικίλων διδακτικῶν βιβλίων καὶ τῶν μυθιστορημάτων ποὺ καὶ ποὺ δύναται τις ν' ἀπαντάσθη καὶ δικτυούσας φιλολογικὰς οὐχὶ τέρψιν συγκίην παρεχούσας, οὐδὲ δηγυρολογίαν ἐπιδιοικούσας, ἀλλὰ πολλὰ ζητήματα μέχρι τίνος σκοτεινὰ παρ' ἡμῖν διευκρινούσας. Ή νεωτέραξ Ἑλλάξ εἴπετο μετὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν της νὰ γεννήτη καὶ τοιούτους ἀνδράς, ἵνα μὴ οἱ ξένοι καὶ μισέλληνες εὑρίσκωσιν ἐπιχειρήματα νὰ κακίωσιν ἡμᾶς καὶ τὴν Ἑλληνικὴν καταγγείλην ἥμιν νὰ διαμφισθεῖται, μηδὲ νὰ ἰδιοποιηθεῖται ἐκεῖνοι πάντα, ἐνῷ καὶ ἡμεῖς δυνάμεια καὶ ἀνετώτερον καὶ εὐστοχώτερον πολλὰ νὰ ἐξεργασεῖν πρὸς τοιοῦτον σκοπὸν μάλιστα πολλοὶ τῶν